# T003 A HÀM III 28-Kinh Giáo Hóa Bệnh

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

KINH THUÛY DUÏ 1

28. KINH GIAÙO HOÙA BEÄNH1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng laâm, vöôøn Caáp coâ ñoäc2. Baáy giôø Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc3 mang beänh hieåm ngheøo. Luùc aáy Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc baûo söù giaû raèng: “Ngöôi haõy ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, vì ta maø ñaûnh leã döôùi chaân Ñöùc Theá Toân hoûi thaêm söùc khoûe, xem Thaùnh theå coù ñöôïc an khang, khoûe maïnh, khoâng beänh taät, ñi ñöùng thoaûi maùi, khí löïc coù ñöôïc bình thöôøng khoâng? Roài noùi nhö vaày: ‘Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân Thaùnh theå coù ñöôïc an khang, khoûe maïnh, khoâng beänh taät, ñi ñöùng thoaûi maùi, khí löïc coù ñöôïc bình thöôøng khoâng?’ Sau khi ngöôi ñaõ vì ta maø thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân roài haõy ñi ñeán choã Toân giaû Xaù-leâ Töû, haõy vì ta maø ñaûnh leã döôùi chaân ngaøi roài hoûi thaêm Toân giaû xem Thaùnh theå coù ñöôïc an khang, khoûe maïnh, khoâng beänh taät, ñi ñöùng thoaûi maùi, khí löïc coù ñöôïc bình thöôøng khoâng? Roài noùi nhö vaày: ‘Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Toân giaû Xaù-leâ Töû, thaêm hoûi Thaùnh theå coù ñöôïc an khang, khoûe maïnh, khoâng beänh taät, ñi ñöùng thoaûi maùi, khí löïc coù ñöôïc bình thöôøng khoâng? Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc ñang mang beänh taät raát hieåm ngheøo, nay ñaõ ñeán hoài nguy kòch. Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc vôùi taâm chí thieát raát muoán ñöôïc gaëp Toân giaû Xaù-leâ Töû, nhöng cô theå quaù yeáu ñuoái khoâng coøn chuùt khí löïc ñeå ñi ñeán choã Toân giaû Xaù-leâ Töû ñöôïc. Laønh thay, Toân giaû Xaù-leâ Töû, xin ngaøi haõy vì loøng töø, mong ngaøi ñeán nhaø Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc’.” Baáy giôø, sau khi vaâng lôøi daïy cuûa Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc, söù giaû lieàn ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Ñöùc Phaät roài ñöùng sang moät beân thöa raèng: “Baïch Theá Toân, Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, thaêm hoûi Ñöùc Theá Toân Thaùnh theå coù ñöôïc an khang, khoûe maïnh, khoâng beänh taät, ñi ñöùng thoaûi maùi, khí löïc coù ñöôïc bình thöôøng khoâng? Ñöùc Theá Toân baûo söù giaû raèng: “Mong cho Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc an höôûng khoaùi laïc. Mong cho chö Thieân, A-tu- la, Kieàn-thaùp-hoøa, La-saùt4 vaø caùc chuûng laïi khaùc, thaân theå ñöôïc an oån khoaùi laïc”. Baáy giôø söù giaû nghe Phaät daïy nhö theá, ghi nhôù kyõ, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, ñi quanh ba voøng, roài ñi ñeán Toân giaû Xaù-leâ Töû, cuùi ñaàu ñaûnh leã roài ngoài sang moät beân vaø

1. Töông ñöông Paøli, M.143. AØnathapiòñikovaøda-sutta. Bieät dòch No.125(51.8), Taêng Nhaát 49, “phaåm Phi Thöôøng, kinh soá 8” (Ñaïi 2, tr.819). 2. Xaù-veä quoác, Thaéng laâm, Caáp coâ ñoäc vieân Paøli:
Saøvatthiyaö Jetavane Anaøthapiòñikassa aørame. 3. Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc

Paøli, AØnathapiòñika, ñaïi phuù hoä ñaõ döïng moät tònh xaù
taïi röøng Thaéng laâm (Jetavana) ñeå cuùng döôøng Phaät. 4. A-tu-la, Kieàn-thaùp-hoøa, La-saùtPaøli: asura, gandhabba,
rakkhasa.

KINH THUÛY DUÏ

thöa raèng: “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân ngaøi, xin thaêm hoûi Toân giaû Thaùnh theå coù ñöôïc an khang, khoûe maïnh, khoâng beänh taät, ñi ñöùng thoaûi maùi, khí löïc coù ñöôïc bình thöôøng khoâng? Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc ñang mang beänh taät raát hieåm ngheøo, nay ñaõ ñeán hoài nguy kòch. Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc vôùi taâm chí thieát raát muoán ñöôïc gaëp Toân giaû Xaù-leâ Töû, nhöng cô theå quaù yeáu ñuoái, khoâng coøn chuùt khí löïc ñeå ñi ñeán choã Toân giaû Xaù-leâ Töû ñöôïc. Laønh thay, Toân giaû Xaù-leâ Töû, xin ngaøi haõy vì loøng töø, mong ngaøi ñeán nhaø Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc”. Toân giaû Xaù-leâ Töû lieàn im laëng nhaän lôøi. Baáy giôø söù giaû bieát Toân giaû Xaù-leâ Töû ñaõ im laëng nhaän lôøi, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñi quanh ba voøng roài ra veà. Sau khi ñeâm ñaõ qua, vaøo luùc saùng sôùm, Toân giaû Xaù-leâ Töû khoaùc y, oâm baùt ñi ñeán nhaø Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc. Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc thaáy Toân giaû Xaù-leâ Töû töø ñaøng xa ñi ñeán, muoán töø giöôøng ngoài daäy. Toân giaû Xaù-leâ Töû thaáy Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc muoán töø giöôøng ngoài daäy, lieàn caûn laïi raèng: “Naøy Tröôûng giaû, chôù ngoài daäy. Coøn giöôøng khaùc ñaây, toâi seõ ngoài rieâng”. Toân giaû Xaù-leâ Töû lieàn ngoài leân giöôøng aáy, roài hoûi raèng: “Beänh traïng cuûa Tröôûng giaû hoâm nay theá naøo? AÊn uoáng ñöôïc nhieàu ít? Söï ñau ñôùn giaûm daàn khoâng ñeán noãi taêng theâm chaêng?” Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc traû lôøi raèng: “Beänh tình cuûa con raát nguy kòch, aên uoáng chaúng ñöôïc gì caû. Söï ñau ñôùn chæ taêng theâm chöù khoâng thaáy giaûm bôùt chuùt naøo”. Toân giaû Xaù-leâ Töû baûo raèng: “Naøy Tröôûng giaû chôù sôï5. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si, thaønh töïu baát tín, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû ngaøy nay khoâng heà coù söï baát tín, maø chæ coù söï thöôïng tín. Do thöôïng tín aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do thöôïng tín aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si do aùc giôùi, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù aùc giôùi, maø Tröôûng giaû chæ coù thieän giôùi. Do thieän giôùi aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do thieän giôùi aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si khoâng coù ña vaên, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù söï khoâng ña vaên. Do ña vaên aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi

laïc voâ cuøng; hoaëc do ña vaên aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù söï xan tham, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù xan tham maø chæ coù hueä thí. Do hueä thí aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do hueä thí aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù aùc tueä, thì

5. Noäi dung baøi thuyeát phaùp sau ñaây khoâng ñoàng nhaát vôùi baûn Paøli töông ñöông.

KINH THUÛY DUÏ 3

khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù aùc tueä maø chæ coù thieän tueä. Do thieän tueä aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do thieän tueä aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Naøy Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù taø kieán, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù taø kieán maø chæ coù chaùnh kieán. Do chaùnh kieán aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do chaùnh kieán aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù taø chí6, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù taø chí maø chæ coù chaùnh chí. Do chaùnh chí aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do chaùnh chí aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù taø giaûi, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù taø giaûi maø chæ coù chaùnh giaûi. Do chaùnh giaûi aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do chaùnh giaûi aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù taø thoaùt, thì khi thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù taø thoaùt maø chæ coù chaùnh thoaùt. Do chaùnh thoaùt aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do chaùnh thoaùt aáy seõ chöùng quaû Tö- ñaø-haøm hay quaû A-na-haøm vì Tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. “Tröôûng giaû chôù sôï. Vì sao vaäy? Vì neáu laø keû phaøm phu ngu si nhaân coù taø trí, thì khi

thaân hoaïi maïng chung seõ ñi thaúng ñeán aùc xöù, sanh vaøo ñòa nguïc. Coøn Tröôûng giaû khoâng heà coù taø trí maø chæ coù chaùnh trí. Do chaùnh trí aáy Tröôûng giaû seõ dieät ñöôïc söï ñau nhöùc khoå sôû, laïi sanh ra khoaùi laïc voâ cuøng; hoaëc do chaùnh trí aáy seõ chöùng quaû Tö-ñaø-haøm hay quaû A- na-haøm vì tröôûng giaû voán ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn". Baáy giôø beänh traïng cuûa Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc lieàn ñöôïc thuyeân giaûm, bình phuïc nhö cuõ7, töø choã naèm ngoài daäy, khen Toân giaû Xaù-leâ Töû raèng: "Laønh thay! Laønh thay! Ngaøi thuyeát phaùp cho beänh nhaân, thaät kyø dieäu, thaät hy höõu. Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, khi con nghe xong baøi phaùp giaùo hoùa cho beänh nhaân aáy lieàn chaám döùt thoáng khoå, laïi sanh khoaùi laïc voâ cuøng. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, baây giôø beänh con ñaõ thuyeân giaûm haún, bình phuïc nhö cuõ. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, tröôùc kia nhaân coù chuùt vieäc caàn laøm, con ñi ñeán thaønh Vöông xaù, taïm truù trong nhaø moät Tröôûng giaû8. Luùc aáy vò Tröôûng giaû kia buoåi saùng hoâm sau seõ cuùng döôøng côm cho Ñöùc Phaät vaø Chuùng Tyø-kheo. Baáy giôø qua ñeâm aáy, luùc trôøi gaàn saùng, vò Tröôûng giaû kia sai con chaùu, noâ tyø, söù giaû vaø quyeán thuoäc: 'Caùc ngöôi haõy daäy sôùm, cuøng nhau baøy bieän, trang hoaøng'. Nhöõng ngöôøi kia ñeàu vaâng lôøi, cuøng nhau xeáp vieäc beáp nuùc, baøy bieän coã baøn vôùi nhöõng loaïi ngon ñeïp. Coøn Tröôûng giaû ñích thaân traûi baøy moät choã ngoài cao, trang nghieâm voâ löôïng. "Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, sau khi thaáy vaäy, con lieàn nghó theá naøy: 'Hoâm nay vò

6.
Taø chítöùc taø tö duy, ñoái laäp vôùi chaùnh tö duy trong Thaùnh ñaïo taùm chi.
7.
Baûn Paøli, sau ñoù, khi Saøriputta ñi khoûi, Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc maïng chung.
8.
Töø ñaây trôû xuoáng, noäi dung töông ñöông ñöôïc tìm thaáy trong luaät boä Paøli.
KINH THUUÛY DUÏ

Tröôûng giaû naøy coù vieäc hoân nhaân hay leã hoäi röôùc daâu, hay vieäc thænh Quoác vöông hay vieäc môøi Ñaïi thaàn, maø laïi saém söûa tieäc côm, môû cuoäc ñaõi ñaèng lôùn nhö vaäy?' "Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, suy nghó nhö vaäy roài, con lieàn hoûi vò Tröôûng giaû kia raèng: "– OÂng vì vieäc hoân nhaân hay vì leã hoäi röôùc daâu, vieäc thænh Quoác vöông hay vieäc môøi Ñaïi thaàn, maø laïi saém söûa tieäc côm, môû cuoäc ñaõi ñaèng lôùn nhö vaäy? "Luùc aáy vò Tröôûng giaû kia lieàn traû lôøi con raèng: "– Toâi khoâng phaûi vì vieäc hoân nhaân, vieäc thænh Quoác vöông hay vieäc môøi Ñaïi thaàn, nhöng toâi saém söûa tieäc côm, thi thieát cuoäc ñaïi thí, vì saùng nay toâi seõ cuùng côm cho Ñöùc Phaät vaø chuùng Tyø-kheo. "Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, vì con chöa töøng ñöôïc nghe danh hieäu Ñöùc Phaät, neân khi nghe roài toaøn thaân loâng döïng ngöôïc. Con laïi hoûi raèng: "– Tröôûng giaû noùi Phaät, vaäy theá naøo laø Phaät? "Luùc aáy vò Tröôûng giaû kia traû lôøi con raèng: "– OÂng chöa

ñöôïc nghe sao? Coù vò doøng doõi hoï Thích, töø giaõ doøng hoï Thích, caïo boû raâu toùc, khoaùc y ca-sa, vôùi loøng tin chí thieát, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo, chöùùng quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc. Vò aáy ñöôïc goïi laø Phaät. “Con laïi hoûi raèng: “– Tröôûng giaû vöøa noùi chuùng9. Vaäy theá naøo laø ñaïi chuùng? “Baáy giôø vò Tröôûng giaû kia traû lôøi con raèng: “– Coøn coù raát nhieàu vò, coù doøng hoï vaø toâng toäc khaùc nhau, caïo boû raâu toùc, khoaùc y ca-sa, vôùi loøng tin chí thieát, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, ñeå theo Phaät ñaïo. Ñoù goïi laø Chuùng. Ñöùc Phaät vaø chuùng aáy, toâi saép thænh ñeán. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, con laïi hoûi vò Tröôûng giaû aáy raèng: “– Ñöùc Theá Toân baây giôø ñang ôû nôi naøo? Toâi muoán ñi ñeán thaêm. “Baáy giôø vò Tröôûng giaû kia traû lôøi con raèng: “– Ñöùc Theá Toân hieän ñang ôû thaønh Vöông xaù, trong röøng Truùc, vöôøn Ca-lan-ña. OÂng coù muoán ñeán ñoù thì tuøy yù. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, luùc aáy con nghó theá naøy: “Mong cho mau saùng ñeå nhanh choùng ñi ñeán thaêm Phaät. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, baáy giôø vôùi taâm chí thaønh, con muoán ñeán thaêm Phaät, neân luùc ñang ñeâm aáy maø töôûng ñaõ saùng roài, lieàn töø nhaø vò Tröôûng giaû kia ra ñi, ñeán traïm döøng nôi coång thaønh10. Baáy giôø taïi traïm döøng nôi coång thaønh coù hai ngöôøi lính gaùc, moät ngöôøi gaùc ñaàu hoâm thì cho haønh khaùch beân ngoaøi vaøo thaønh, khoâng laøm trôû ngaïi gì, moät ngöôøi gaùc cuoái ñeâm thì cho haønh khaùch ôû trong thaønh ñi ra cuõng khoâng laøm trôû ngaïi gì. Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, con laïi nghó theá naøy: ‘Ñeâm haõy coøn chöa saùng laém. Vì sao vaäy? Vì ôû taïi coång thaønh coù hai ngöôøi lính gaùc; moät ngöôøi gaùc ñaàu hoâm thì cho haønh khaùch beân ngoaøi vaøo thaønh, khoâng laøm trôû ngaïi gì; moät ngöôøi gaùc cuoái ñeâm thì cho haønh khaùch ôû trong thaønh ñi ra cuõng khoâng laøm trôû ngaïi gì’. Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, con vöôït qua traïm döøng chaân ôû cöûa thaønh ñeå ñi ra beân ngoaøi khoâng laâu, aùnh saùng bieán maát vaø trôøi toái haún laïi. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, toaøn thaân loâng döïng ngöôïc, con lieàn sôï haõi, mong sao ñöøng coù ngöôøi naøo hay loaøi phi nhaân ñeán xuùc nhieãu con. Baáy giôø, taïi traïi döøng chaân ôû cöûa thaønh coù moät vò trôøi11, töø thaønh Vöông xaù ñeán Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ñaø, aùnh saùng toûa chieáu khaép nôi, ñeán baûo con raèng: ‘Naøy Tröôûng giaû, chôù sôï. Vì sao vaäy? Toâi kieáp tröôùc

9.

Chuùng töùc taêng(-giaø), Paøli: saögha.

10.

Haùn: Thaønh töùc moân Paøli: Sivakadvaøra.

11.

Paøli, ñaõ daãn, moät Daï-xoa teân laø Sìvaka.

KINH THUÛY DUÏ 5

ñaây voán laø baèng höõu cuûa oâng, teân thaät laø Maät Khí12, vaøo luùc coøn treû tuoåi chuùng ta raát yeâu meán nhau. Naøy Tröôûng giaû, thuôû xöa aáy, toâi ñi ñeán choã Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân roài ngoài

sang moät beân. Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân thuyeát phaùp cho toâi, khuyeân baûo, khích leä, thaønh töïu hoan hyû. Sau khi duøng voâ löôïng phöông tieän ñeå thuyeát phaùp, khuyeân baûo, khích leä, thaønh töïu hoan hyû cho toâi roài, ngaøi ban cho toâi phaùp ba töï quy, vaø trao cho naêm giôùi. Naøy Tröôûng giaû, toâi do ba töï quy y vaø thoï trì naêm giôùi, neân khi thaân hoaïi maïng chung sanh leân trôøi Töù vöông thieân, soáng ôû trong traïm döøng taïi coảng thaønh naøy. Tröôûng giaû haõy ñi mau leân, Tröôûng giaû haõy ñi voäi leân, quaû thaät ñi toát hôn laø ñöùng laïi. “Vò trôøi aáy noùi leân baøi keä ñeå khuyeân con nhö sau: “Ñöôïc traêm ngöïa, nöõ tyø, Traêm xe ñaày chaâu baùu; Khoâng baèng phaàn möôøi saùu Moät böôùc ñi ñeán Phaät. Traêm voi traéng toái thöôïng, Thaéng yeân cöông vaøng baïc; Khoâng baèng phaàn möôøi saùu Moät böôùc ñi ñeán Phaät. Traêm nöõ nhaân ñeïp ñeõ, Ñeo chuoãi ngoïc traøng hoa; Khoâng baèng phaàn möôøi saùu, Moät böôùc ñi ñeán Phaät. Chuyeån luaân vöông kính troïng Baùu ngoïc nöõ baäc nhaát; Khoâng baèng phaàn möôøi saùu, Moät böôùc ñi ñeán Phaät. “Vò trôøi noùi tuïng xong, roài khuyeân con raèng: “– Naøy Tröôûng giaû, ñi nhanh leân. Naøy Tröôûng giaû, ñi nhanh leân. Quaû thaät ñi toát hôn ñöùng laïi. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, con laïi nghó theá naøy: ‘Ñöùc Phaät coù aân ñöùc che chôû bao truøm. Phaùp vaø Chuùng Tyø-kheo cuõng coù aân ñöùc bao truøm. Vì sao vaäy, cho ñeán baäc trôøi cuõng muoán ta ñeán yeát kieán’. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, con do aùnh saùng aáy maø ñi ñeán Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ña. Baáy giôø ñeâm coøn chöa saùng toû, Ñöùc Theá Toân töø thieàn thaát ñi ra, kinh haønh ôû khoaûng ñaát troáng ñeå chôø con. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, töø xa con troâng thaáy Ñöùc Theá Toân ñeïp ñeõ trang nghieâm nhö maët traêng giöõa caùc vì tinh tuù, aùnh saùng choùi loïi röïc rôõ, saùng röïc nhö toøa nuùi toaøn vaøng, ñaày ñuû töôùng toát, oai thaàn vôøi vôïi, caùc caên tòch tónh, chaúng coù gì che khuaát, thaønh töïu ñieàu ngöï, töùc taâm tónh maëc. Con thaáy roài lieàn hoan hyû ñi ñeán tröôùc Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt döôùi chaân, roài kinh haønh theo Ngaøi, theo phaùp cuûa baäc Tröôûng giaû maø noùi baøi tuïng thaêm hoûi raèng: “Theá Toân nguû an oån, Ñeán troïn ñeâm khoûe chaêng? Nhö Phaïm chí dieät ñoä, Vì khoâng nhieãm tröôùc duïc.

12. Maät khí ()

KINH THUÛY DUÏ

Xaû ly taát caû nguyeän, Ñöôïc an oån voâ cuøng. Taâm tröø khoâng noùng böùc Nguû an laïc vui veû. “Baáy giôø Ñöùc Theá Toân vöøa ñi ñeán cuoái ñöôøng kinh haønh, lieàn traûi Ni-sö-ñaøn, ngoài kieát giaø. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû. Luùc aáy, con ñaûnh leã döôùi chaân Phaät roài ngoài sang moät beân. Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp cho con, khuyeân baûo, khích leä, thaønh töïu hoan hyû cho con roài, nhö phaùp thoâng leä cuûa chö Phaät, tröôùc noùi phaùp ñoan chaùnh, ñeå ngöôøi nghe hoan hyû. Ñoù laø noùi thí, noùi giôùi, noùi phaùp sanh thieân, cheâ duïc voïng laø tai hoïa, sanh töû laø nhô ueá; ngôïi khen voâ duïc laø ñaïo phaåm vi dieäu, baïch tònh. Ñöùc Theá Toân noùi nhöõng phaùp nhö vaäy cho con nghe roài, Ñöùc Phaät bieát con coù taâm hoan hyû, taâm cuï tuùc, taâm nhu nhuyeán, taâm kham nhaãn, taâm vöôn

leân, taâm chuyeân nhaát, taâm khoâng nghi, taâm khoâng che laáp, coù khaû naêng kham thoï chaùnh phaùp, nghóa laø nhöõng ñieàu chaùnh yeáu naøo maø chö Phaät noùi ra; Theá Toân lieàn noùi: Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo cho con. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, ngay khi con ngoài ñaáy ñaõ thaáy ñöôïc boán Thaùnh ñeá: Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo. Cuõng nhö taám vaûi traéng deã nhuoäm thaønh maøu saéc, con cuõng nhö vaäy, ngay treân choã ñang ngoài ñaõ thaáy boán Thaùnh ñeá: Khoå, Taäp, Dieät, Ñaïo. Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, con ñaõ thaáy phaùp, ñaéc phaùp, giaùc ngoä phaùp baïch tònh, ñoaïn nghi, ñoä hoaëc, khoâng coøn toân suøng ai, cuõng chaúng theo ngöôøi khaùc, khoâng coøn do döï, ñaõ truï nôi quaû chöùng, ñöôïc söï khoâng sôï haõi ñoái vôùi giaùo phaùp Ñöùc Theá Toân, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy ñaûnh leã Ñöùc Theá Toân baïch raèng: “– Baïch Theá Toân, con hoâm nay töï quy y Phaät, Phaùp vaø Chuùng Tyø-kheo. Xin nguyeän Theá Toân chaáp nhaän cho con laøm Öu-baø-taéùc; baét ñaàu töø hoâm nay seõ troïn ñôøi töï quy y, cho ñeán luùc maïng chung. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, con lieàn chaép tay thöa raèng: “Baïch Theá Toân, ngöôõng mong Theá Toân nhaän lôøi môøi cuûa con cuøng Chuùng Tyø-kheo ñeán nöôùc Xaù-veä ñeå an cö muøa möa. “Luùc aáy Ñöùc Theá Toân hoûi con raèng: “– OÂng teân laø gì, nhaân daân nöôùc Xaù-veä goïi oâng laø gì? “Con lieàn traû lôøi raèng: “– Con teân laø Tu-ñaït-ña13. Vì con thöôøng cung caáp cho nhöõng ngöôøi coâ ñoäc, do ñoù nhaân daân nöôùc Xaù-veä goïi con laø Caáp Coâ Ñoäc14. “Baáy giôø Ñöùc Theá Toân laïi hoûi con raèng: “– Taïi nöôùc Xaù-veä, oâng ñaõ coù phoøng xaù gì chöa? “Con traû lôøi raèng: “– Taïi nöôùc Xaù-veä con chöa coù phoøng xaù gì caû. “Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo con raèng: “– Neáu coù phoøng xaù thì caùc Tyø-kheo môùi coù theå vaõng lai, môùi coù theå truù nguï ñöôïc. “Con laïi thöa raèng: “– Thaät vaäy, baïch Theá Toân. Vì theá con seõ xaây caát phoøng xaù ñeå caùc thaày Tyø-kheo coù theå vaõng lai, vaø coù theå truù nguï nöôùc Xaù-veä. Mong Ñöùc Theá Toân cho moät vò ñeán giuùp con. “Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn sai Toân giaû Xaù-leâ Töû; khieán Toân giaû Xaù-leâ Töû ñeán giuùp

13. Tu-ñaït-ña  Paøli, VI. ñaõ daãn, cheùp ngay khi vöøa trong thaáy Tröôûng giaû, Phaät goïi ngay teân “Sudatta, haõy ñeán ñaây, Sudattaø”, söï kieän naøy khieán oâng phaán khôûi. 14. Caáp Coâ Ñoäc  Paøli: Anaøthapiòñika.

KINH THUÛY DUÏ 7

ñôõ15. “Baáy giôø sau khi nghe Ñöùc Phaät daïy xong, con kheùo leùo ghi nhôù, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã Phaät, ñi quanh ba voøng roài ra veà. “Khi coâng vieäc caàn laøm taïi thaønh Vöông xaù ñaõ hoaøn taát, con cuøng Toân giaû Xaù-leâ Töû ñi ñeán nöôùc Xaù-veä. Nhöng khoâng vaøo nöôùc Xaù-veä, cuõng chaúng trôû veà nhaø maø laäp töùc ñi daïo khaép nôi beân ngoaøi thaønh ñeå xem choã naøo coù theå ñi laïi toát nhaát, ban ngaøy khoâng oàn aøo, ban ñeâm thì tòch tónh, khoâng coù muoãi moøng, cuõng khoâng ruoài boï, khoâng laïnh, khoâng noùng, coù theå xaây phoøng xaù ñeå cuùng döôøng Ñöùc Phaät vaø ñaïi chuùng. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, baáy giôø con chæ thaáy vöôøn cuûa Thaéng Ñoàng töû16 laø ñi laïi toát nhaát, ban ngaøy khoâng oàn aøo, ban ñeâm thì tòch tónh, khoâng coù muoãi moøng,

cuõng khoâng ruoài boï, khoâng laïnh, khoâng noùng. Con thaáy roài lieàn suy nghó theá naøy: ‘Chæ coù choã naøy laø toát nhaát ñeå xaây caát phoøng xaù ñeå cuùng döôøng Phaät vaø ñaïi chuùng’. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, luùc aáy con vaøo nöôùc Xaù-veä, nhöng cuõng chöa veà nhaø, lieàn ñi ñeán choã Thaéng Ñoàng töû thöa raèng: “– Thöa Ñoàng töû, ngaøi coù theå baùn khu vöôøn kia laïi cho toâi khoâng? “Baáy giôø Ñoàng töû baûo con raèng: “– Tröôûng giaû neân bieát, toâi khoâng baùn khu vöôøn ñaâu. “Cöù nhö vaäy laàn hai roài laàn ba, con thöa raèng: “– Thöa Ñoàng töû, ngaøi coù theå baùn khu vöôøn kia laïi cho toâi khoâng? “Baáy giôø Ñoàng töû cuõng laïi laàn thöù hai, laàn thöù ba baûo raèng: “– Toâi khoâng baùn khu vöôøn ñaâu. Chæ khi naøo öùc öùc17 traûi ñaày. “Con lieàn thöa raèng: “– Naøy Ñoàng töû, ngaøi ñaõ quyeát ñònh giaù caû, chæ coøn vieäc trao tieàn nöõa thoâi. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, ngöôøi thì noùi ñaõ quyeát ñònh giaù caû, ngöôøi thì noùi chöa quyeát ñònh giaù caû, cuøng nhau tranh tuïng lôùn. Roài daét nhau ñeán phaùp ñình18 nöôùc Xaù-veä ñeå phaùn quyeát veà vieäc naøy. Baáy giôø vò phaùp quan19 nöôùc Xaù-veä baûo Thaéng Ñoàng töû raèng: “– Naøy Ñoàng töû, theá laø ngöôi ñaõ quyeát ñònh giaù caû roài, chæ coøn vieäc nhaän tieàn nöõa thoâi. “Thöa Toân giaû Xaù-leâ Töû, con lieàn vaøo nöôùc Xaù-veä, trôû veà nhaø laáy tieàn, duøng voi ngöïa vaø xe coä ñeå chuyeân chôû caùc kho laãm ñem ñeán, ñaõ xuaát ra tôùi öùc öùc ñeå traûi khaép maët ñaát, nhöng coøn vaøi choã chöa khaép ñeán. Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, con nghó nhö vaày: Neân xuaát ôû kho naøo nöõa ñeå ñem ñeán traûi khaép choã dö naøy, khoâng thöøa cuõng khoâng thieáu? Baáy giôø Thaéng Ñoàng töû lieàn baûo con raèng: “– Naøy Tröôûng giaû, neáu coù aên naên veà soá tieàn naøy thì haõy töï mang trôû veà, khu vöôøn traû laïi cho toâi. “Con baûo vôùi Ñoàng töû raèng: “– Quaû thaät toâi khoâng coù aên naên; maø toâi coøn suy nghó xem neân laáy ôû kho naøo nöõa ñeå mang traûi khaép choã dö naøy khoâng thöøa cuõng khoâng thieáu.

15.

Caùc chi tieát lieân heä luaät taïng. Luaät Paøli vaø baûn haùn khaùc nhau.

16.

Thaéng Ñoàng töû  Vin.ii.154ff. Jetakomara, con trai vua Pasenadi (Ba-tö-naëc), veà sau bò vua Vidudabha ngöôøi em trai cuøng cha khaùc meï gieát vì khöôùc töø tham gia cuoäc chieán taøn saùt doøng hoï Thích.

Caùc phieân aâm quen thuoäc khaùc: Kyø-ñaø Thaùi töû  Theâ-ña

17.

Caû Vin.ii. ñaõ daãn, cuõng khoâng noùi loaïi tieàn gì.

18.

Haùn: ñaïi quyeát ñoaùn xöù

19.

Haùn: ñaïi quyeát ñoaùn nhaân  Bieän lyù ñaïi thaàn.

“Baáy giôø Thaéng ñoàng töû lieàn suy nghó nhö vaày: ‘Ñöùc Theá Toân haún laø moät baäc cao caû, coù ñöùc höïu lôùn. Phaùp vaø Ñaïi chuùng Tyø-kheo haún cuõng laø raát cao caû, coù ñöùc höïu lôùn. Vì sao theá? Vì coù vaäy môùi laøm cho Tröôûng giaû thi thieát söï cuùng döôøng vó ñaïi, coi reû cuûa caûi ñeán theá. Nay ta coù leõ xaây caát nhaø coång ngay nôi naøy ñeå cuùng döôøng Ñöùc Phaät vaø Ñaïi chuùng Tyø-kheo’. Roài Thaéng Ñoàng töû lieàn baûo voùi con raèng: “– Naøy Tröôûng giaû, haõy thoâi ñi, ñöøng xuaát tieàn ñeå traû khoaûng ñaát coøn laïi nöõa. Vì ngay choã naøy toâi seõ caát caát nhaø coång cuùng döôøng Ñöùc Phaät vaø ñaïi chuùng Tyø-kheo. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, vì loøng töø maãn neân con ñoàng yù ñeå laïi choã aáy cho Thaéng Ñoàng töû. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, roài ngay trong muøa haï aáy, con cho xaây möôøi saùu daõy nhaø lôùn , saùu möôi caâu-hi21. Toân giaû Xaù-leâ Töû giuùp ñôõ con vieäc aáy. Theá nhöng Toân giaû Xaù-leâ 20

Töû thuyeát phaùp ñeå giaùo hoùa ngöôøi beänh, coøn raát kyø dieäu, hy höõu hôn. Con nghe baøi phaùp giaùo hoùa ngöôøi beänh naøy roài, beänh khoå quaù naëng neà aáy lieàn ñöôïc giaûm bôùt, laïi phaùt sanh ra söï an laïc voâ cuøng. “Baïch Toân giaû Xaù-leâ Töû, baây giôø con khoâng coøn beänh nöõa, vaø ñöôïc an oån. Mong Toân giaû Xaù-leâ Töû ôû laïi ñaây thoï trai”. Baáy giôø Toân giaû Xaù-leâ Töû im laëng nhaän lôøi. Luùc aáy Tröôûng giaû bieát Toân giaû Xaù-leâ Töû ñaõ im laëng nhaän lôøi, lieàn töøø choã ngoài ñöùng daäy, töï mình laáy nöôùc röûa, ñem taát caû caùc thöù ñoà aên ngon, tinh khieát, doài daøo, caùc loaïi nhai vaø nuoát22, töï tay doïn sôùt, cho ñeán khi Toân giaû ñöôïc no ñuû. AÊn xong, doïn deïp vaø laáy nöôùc röûa tay xong, oâng traûi moät choã ngoài nhoû, ngoài rieâng ñeå nghe phaùp. Sau khi Tröôûng giaû ngoài xong, Toân giaû Xaù-leâ Töû thuyeát phaùp cho oâng khuyeân baûo, khích leä, thaønh töïu hoan hyû. Sau khi duøng voâ löôïng phöông tieän thuyeát phaùp, khuyeân baûo, khích leä, thaønh töïu hoan hyû cho Tröôûng giaû roài, Ngaøi töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân ñang thuyeát phaùp cho voâ löôïng ñaïi chuùng vaây quanh tröôùc sau. Töø ñaøng xa Ñöùc Theá Toân thaáy Toân giaû Xaù-leâ Töû ñi laïi, lieàn baûo caùc Tyø-kheo raèng: “Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát laø baäc thoâng tueä, toác tueä, tieäp tueä, lôïi tueä, quaûng tueä, thaâm tueä, xuaát yeáu tueä, minh ñaït tueä, bieän taøi tueä, Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát ñaõ thaønh töïu thaät tueä23. Vì sao vaäy? Vì veà boán haïng Tu-ñaø-hoaøn24 maø ta ñaõ noùi sô löôïc, thì Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát trieån khai thaønh möôøi haïng ñeå noùi cho Tröôûng giaû Caáp Coâ Ñoäc. Ñöùc Phaät thuyeát nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe Phaät noùi xong hoan hyû phuïng haønh.

20. Haùn: ñaïi oác töùc Paøli: vihaøra (tinh xaù). 21. Haùn: caâu-hi töùc Paøli: koææhaka, chæ nhaø kho, phoøng hay phoøng kín. 22. Haùn: thöïc ñaïm haøm tieâu loaïi thöïc phaåm caàn phaûi caén, vaø loaïi ngaäm cho tieâu. 23. Xem cht.14, kinh soá 27. 24. Coù leõ laø boáân Döï löu chi: 1/ Thaân caän thieän xöù, 2/ Kieán vaên chaùnh phaùp, 3/ Nhö lyù taùc yù, 4/ Phaùp tuøy phaùp

haønh, maø ngaøi Xaù-lôïi-phaát ñaõ quaûng dieãn thaønh möôøi, nhö trong kinh: 1/ Tín, 2/ Giôùi, 3/ Ña vaên, 4/ Hueä thí, 5/ Thieän tueä, 6/ Chaùnh kieán, 7/ Chaùnh trí, 8/ Chaùnh giaûi, 9/ Chaùnh thoaùt, 10/ Chaùnh trí. Chæ boán “Nhaäp löu phaàn”, Taïp A-haøm 30. Ñaïi 30, tr.843.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*